

FYLKESMANNEN I ROGALAND
Postboks 59 Sentrum
4001 STAVANGER

Deres ref.: 2020/6380
Vår ref.: 20/24897-3
Saksbehandler: Ann-Kristin Wassvik
Dato: 17.09.2020

Fylkesmannen i Rogaland - Lovfortolkning - Pasient- og brukerrettighetsloven § 2-1e - Brukerstyrt personlig assistanse - Brukerens rett til fritt å styre bruken av timene

HelseDirektoratet viser til Fylkesmannens brev av 21.6.2020, med spørsmål om kommunens adgang til å legge bindende føringer for BPA-brukerens disponering av timene.

Konkret gjelder spørsmålet om kommunen har adgang til å beslutte at f.eks. 25 av totalt 50 tildelte assistenttimer pr. uke skal forbeholdes avlastning, og til å inndra ubrukte "avlastningstimer" dersom BPA-brukeren i en gitt uke bruker færre enn 50 timer på avlastning.

HelseDirektoratets vurdering

Brukerstyrt personlig assistanse (BPA) er en alternativ form for organisering av personlig assistanse, herunder praktisk bistand og opplæring, for personer med nedsatt funksjonsevne og stort behov for bistand i dagliglivet. Målet er å bidra til at personer med bistandsbehov får et aktivt og mest mulig selvstendig liv til tross for funksjonsnedsettelsen.

Av pasient- og brukerrettighetsloven § 2-1e første ledd framgår at personer under 67 år med langvarig og stort behov for personlig assistanse har rett til å få slike tjenester organisert som (BPA), og at denne retten også omfatter avlastningstiltak for personer med foreldreansvar for hjemmeboende barn under 18 år med nedsatt funksjonsevne.

Kjernen i BPA er brukerstyring gjennom arbeidslederrollen. BPA innebærer at brukeren har rollen som arbeidsleder og påtar seg ansvar for organisering og innhold ut fra egne behov. Innen de timerammer som kommunens vedtak angir, er utgangspunktet at brukeren selv kan styre hvilke oppgaver assistentene skal utføre, hvor og til hvilke tider assistanse skal gis. Som det framgår av regjeringens rundskriv I-9/2015 - som også Fylkesmannen viser til i brevet - kan kommunen ikke redusere timetallet med den begrunnelse at brukeren klarer å spare noen av timene til senere bruk, så lenge det tildelte timeantallet ikke overstiger det brukeren har rett til etter pasient- og brukerrettighetsloven § 2-1a. I tilfeller der kommunen blir kjent med at bruker over tid har et underforbruk av timer, kan det gjøres en ny vurdering av bistandsbehovet.

I et eksempel som det Fylkesmannen beskriver legger HelseDirektoratet til grunn at kommunen har vurdert avlastningsbehovet, og behovet for personlig assistanse, og tildelt BPA-timer basert på dette. Hvis BPA-brukeren/arbeidslederen da i en periode søker å klare seg med mindre

HelseDirektoratet

Avdeling helserett og bioteknologi
Ann-Kristin Wassvik

Postboks 220 Skøyen, 0213 OSLO • Besøksadresse: Vitaminveien 4, Oslo • Tlf.: (+47) 47 47 20 20
Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

avlastning, for å kunne bruke flere timer på andre assistansebehov, vil dette ligge innenfor vedkommendes rett til å disponere timene. Kommunen har ikke adgang til løpende å gripe inn overfor en slik disponering av timene, med mindre timer benyttes til andre ting enn å dekke behovet for personlig assistanse eller avlastning.

Det er først hvis kommunen kommer til at BPA-mottakerens tjenestebehov faktisk er lavere - eller at fordelingen mellom behovet for assistansetimer (som det kan tas egenandel for) og avlastningstimer (som er uten egenbetaling) er annerledes - enn forutsatt i tildelingsvedtaket, at timetallet kan reduseres eller vedtaket endres på annen måte. En løpende inndragning av ubrukte timer f.eks. pr. uke eller pr. måned, slik Fylkesmannen beskriver i brevet, har kommunen ikke adgang til.

Helsedirektoratet håper dette er oppklarende.

Vennlig hilsen

Gunhild J. Røstadsand e.f.
seniorrådgiver

Ann-Kristin Wassvik
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk